

VERGİDE ŞEFFAFLIKTA YENİ SAYFA

OECD'nin BEPS minimum standartlarından biri olan BEPS 13 (ülke bazlı raporlama) düzenlemesiyle ilgili olarak 2016'da Kurumlar Vergisi Kanunu'nda değişiklikler yapılmıştı. Dört yıldır yapılmayan ikincil düzenleme 25.02.2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı.

Vergide "şeffaflık", vergi kaçırma girişimlerini azaltmak için tarafların uzlaştığı bir standardı anlaşma haline getirip; "bu paylaşımı taahhüt eden" ülkeler arasında işbirliği ve uyum içinde "bilgi değişimini otomatikçe bağlama" olarak açıklanabilir.

Neden şeffaflık? G20 "banka gizliliğinin sona erdiğini" ilan edince, 2009'dan beri "bilgi değişimi" ivme kazandı. 2000'den beri OECD, "Vergi Amaçlı Şeffaflık ve Bilgi Değişimi Küresel Forumu" ile vergide şeffaflık için Ortak Bildirim Standardı (Common Reporting Standard) oluşturdu ve 2017'den beri ülkeler "otomatik bilgi değişimine" başladı. OECD'nin Haziran 2019'da Osaka'da gerçekleştirdiği G20 liderleri toplantısında 2018 Otomatik Bilgi Değişimi Uygulama Raporundaki sonuçlar kamuoyu ile özetle yandaki tablodaki gibi paylaşıldı.

TRANSFER FİYATLANDIRMASI ŞEFFAFLIĞI

"Bilgi değişimi" dışında OECD'nin "Matrah Aşındırma ve Kâr Aktarımı" (BEPS) eylemlerinden biri de BEPS'nin üçlü sacayağından biri olan şeffaflığa yönelik "13 Nolu eylem planı" (BEPS 13) veya "ülke bazlı rapor" uygulamasıdır. BEPS 13 ile "çok uluslu bir gruptaki" her bir kuruluşun, "kâr, ödenen vergiler, çalışanlar ve varlıklar" gibi kilit göstergelerinin vergi idareleri arasında otomatik değişimi öngörülüyor. Bu değişimle idareler, risk değerlendirmesinde ilişkili işlemlerde genel risk değerlendirmesi yapma olanağına sahip olacak.

İlk değişimler Haziran 2018'de yapılmış ve Ocak 2020 itibarıyla idareler 2 bin 400'den fazla "ülke bazlı rapor değişimi" gerçekleştirmiştir. İdareler artık bir "çok uluslu şirketin"; faaliyetleri, nakit dışı varlık büyüklüklerini ve gelir akışları gibi genel bilgileri takip edebilecek.

TÜRKİYE'NİN DURUMU

Ülkemiz BEPS 13 ile ilgili değişiklikleri Ağustos 2016'da yaparak; dokümantasyon kapsamını, yurtdışındaki ilişkili kişilerin faaliyetlerine ilişkin bilgilerin dahil edilmesi zorunluluğu getirme; bilgilerin diğer ülkelerle karşılıklı değişimine ilişkin usullerle, transfer fiyatlandırması ile ilgili diğer hususları belirleme yetkisi" idareye

verildi. Ancak değişikliğe ilişkin ilk ikincil düzenleme "2151 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı" ile yapılarak 25.02.2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. Böylece mükellefler dokümantasyon amaçlı; "genel rapor (masterfile)" ve "ülke bazlı rapor (country-by-county reporting)" hazırlayıp idareye sunacak.

Raporlar "çok uluslu işletmeler grubu" (ÇÜİG) üyesi mükelleflerden şartları taşıyanlar

için uygulanacak. ÇÜİG, Türkiye'de de "farklı ülkelerde mukim olan iki veya daha fazla işletmeyi barındıran grubu veya bir işletmenin başka bir ülkede şube veya daimi temsilcisi aracılığıyla faaliyette bulunması nedeniyle vergiye tabi olan grup" olarak tanımlandı.

Böylece transfer fiyatlandırmasında "şeffaflık" için hukuki altyapının önemli bir eksikliği tamamlandı.

2018 OTOMATİK BİLGİ DEĞİŞİMİ UYGULAMA RAPORU'NDAKİ SONUÇLAR

85 ülke arasındaki otomatik bilgi değişimi:
4 bin 500 adet

4,9 trilyon Euro değerinde 47 milyon adet
"finansal hesap bilgisi" değişimi

100 milyar Euro'nun üzerinde ek vergi geliri

2017-2018 yılları "otomatik bilgi değişimi"
sonrası uluslararası finans merkezlerindeki
banka mevduatları yüzde 22 azaldı

Rapor, OECD formatındaki gibi ÇUİG'in "organizasyon yapısı, işletme faaliyetlerinin tanımı, sahip olunan gayrimaddi haklar, grup içi finansal işlemler ile finansal ve vergisel durumunu içerecek şekilde beş ana kategori" içermekte olup, detayları idare tarafından belirlenecektir.

Raporda OECD'nin standart formatındaki gibi yer alması gereken bilgiler:

■ Faaliyet olan her bir ülkedeki gelir, vergi öncesi kâr/zarar, ödenen gelir/kurumlar vergisi, tahakkuk eden gelir/kurumlar vergisi, sermaye, geçmiş yıl kârları, çalışan sayısı ile nakit ve nakit benzeri dışında maddi varlıklar,

■ Ülke bazında, ilgili ülkede mukim her bir işletmesinin adı/unvanı, işletmenin kurulduğu ülke vergisel açıdan mukim olduğu ülkeden farklı ise bu ülkenin adı ve her bir işletmenin ana faaliyetleri.

Rapordaki limitleri, "uluslararası uygulamalar ve döviz kuru değişikliklerine göre revize etmeye, raporlama sürelerini altı aya kadar uzatmaya, nihai ana işletmesi Türkiye'de mukim olmayan ÇUİG için belirlenen raporlama yükümlülüklerini ertelemeye ve ilk raporlamaya ilişkin dönemi 2020 hesap dönemi ve 1 Ocak 2020'den sonra başlayan özel hesap dönemini belirlemeye idare" yetkilidir.

Rapor, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara göre karşılıklı olarak diğer ülke idareleri ile paylaşılabilir. Türkiye'nin taraf olduğu ülkeler listesinin idare tarafından ilan edilmesi bekleniyor.

DOKÜMANTASYONU AŞAN BİR UYGULAMA MI?

Dokümantasyon düzenlemelerine uymamak ciddi riskler içeriyor. En başta raporların hazırlanması, bildirimlerinin eksiksiz ve süresinde gerçekleştirilmesi; transfer fiyatlandırmasıyla örtülü kazanç dağıtımını nedeniyle süresinde ödenmeyen ya da eksik ödenen vergilere uygulanacak vergi cezasının (kaçakçılık suçları hariç) indirimi (yüzde 50) uygulanmasını sağlıyor.

Bu nedenle, risk yönetiminin bir parçası olarak bu düzenlemelere uyum için gerekli aksiyonlar alınmalıdır. Ortaklar ve yönetim kurulları vergi şeffaflığı ile ilgili düzenlemeleri yakından takip etmeli, hazırlanacak raporların güvenilir ve süresinde sunulması yönetimin öncelikleri arasında olmalıdır. Şirket yönetimleri ve şirket

KİM 'GENEL RAPOR' SUNAR?

Kim kapsamda?	Bir ÇUİG'e bağlı "kurumlar vergisi mükellefi"
Şartları	Bir önceki yıl kurumlar vergisi beyannamesi ekindeki hem bilanço aktif büyüklüğü hem de gelir tablosu net satışlar tutarı 500 milyon TL ve üzerinde olanlar
İlk raporlama dönemi	2019
İbraz zorunluluğu	İdare veya vergi inceleme yetkisine haiz olanların talebi üzerine ibrazı zorunlu
Hazırlama ve sunum zamanı	İlgili dönemi takip eden hesap döneminin sonuna kadar hazırlanacak; bu süre sona erdikten sonra ibraz edilmesi talep edilebilir (2019 raporu 31.12.2020 kadar hazırlanmalı ve bu tarih sonrasında talebi halinde ibraz edilmeli)

KİM 'ÜLKE BAZLI RAPOR' SUNAR?

Kim kapsamda?	Bir ÇUİG'in nihai ana işletmesi
Şartları	Raporlanan yıldan bir önceki yıla ait konsolide finansal tablolarındaki konsolide grup geliri 750 milyon Euro ve üzerinde olanlar
İlk raporlama dönemi	2019
Ne zaman sunulmalı?	Raporlanan yıldan sonraki yılın 12'nci ay sonuna (31.12.20..) kadar
Hazırlama zamanı	Raporlanan yıldan sonraki yılın 12'nci ayının sonuna kadar hazırlanıp, elektronik ortamda idareye sunulacak (2019 takvim yılına ilişkin rapor 31.12.2020'ye kadar sunulmalı)
Raporu vekil sunabilir mi?	Nihai ana işletmenin mukim olduğu ülkede raporlama zorunluluğu yoksa veya bilgi paylaşımı uygulanamıyorsa; ÇUİG Türkiye'de mukim işletmesini vekil tayin ederek "rapor" sunulur
Rapor formatı var mı?	"XML" formatında hazırlanmalı (OECD standardı)
Raporlamayı yapacak işletmenin bildirim süreleri	Grup adına raporlama yapacak işletme ile hesap dönemi bilgilerinin bildirim, ilk raporlama için kararın yayımını takip eden altıncı ayın sonuna kadar (31.08.2020); sonraki yıllarda her yılın haziran ayı sonuna kadar idareye sunulur.

sahipleri, artan şeffaflık düzenlemeleri ortamında, işletmelerinin uyumu için gerekli insan kaynağı ve/veya bilgi teknolojileri ihtiyaçlarını karşılamak için "vergide şeffaflık" konusunu gündemlerinde tutmalıdır.

Bu yükümlülüklerle uyum sadece "dokümantasyon" olarak görülmemeli, "çok uluslu şirketlerin" durumlarını gözden geçirmesi ve gerekli politika değişikliği için bir fırsat olarak görülmelidir. Çünkü bu raporlar, bir idarenin "çok uluslu şirketi" tanımada ve genel risk profilini belirlemeye ilişkin değerlendirmelerde rehber olabilecek bilgiler/izler içermektedir.

Bilgi paylaştıkça artan bir hazinedir.